

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. *Poszukiwanie modelu miasta. Zmiany struktury przestrzennej Poznania po 1945 roku. Pasma północne jako studium przypadku.*

mgr inż. arch. Marta Szejnfeld

W pracy przeprowadzono analizę procesu urbanizacji miasta Poznania w latach 1945-1995, w odniesieniu do przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej i poszukiwań optymalnego modelu rozwoju. Zastosowane metody pozwoliły na wykazanie zależności pomiędzy wydarzeniami o charakterze społeczno-gospodarczym a momentem zmiany tego modelu.

W wyniku tak podjętej problematyki przeprowadzono „inventaryzację procesu planowania przestrzennego” Poznania, począwszy od planów powojennych do transformacji ustrojowej, odwołując się do wielu źródeł, zarówno tych postulowanych przez architektów i urbanistów jak i zmian społeczno-gospodarczych czy ideologii a także sięgnięto po dostępną literaturę i inne źródła, w wyniku czego możliwe stało się sformułowanie dwóch tez.

Teza nr 1: Analiza procesu poszukiwania modelu miasta Poznania wskazuje, że ciągłość intencjonalna planów jest jednym z warunków niezbędnych harmonijnego rozwoju. Brak tej ciągłości może powodować ułomność struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta.

Teza nr 2: Zaniechanie planowej realizacji pasma północnego dopuściło do jego chaotycznej zabudowy, co jest porażką urbanistyczną Poznania.

Metoda pracy zaprezentowana w części pierwszej pracy została skoncentrowana na analizie czynników, które wywołały określone skutki w rozwoju miasta. W toku przeprowadzonych badań, dokonano szczegółowych interpretacji ówczesnych planów ogólnych pod kątem ich intencji i głównych założeń przestrzennych oraz zmian, jakie zostały dokonane i ich wpływu na dzisiejszą formę i funkcjonowanie Poznania.

W trakcie dalszej weryfikacji przeprowadzono analizy porównawcze poszczególnych modeli miasta, dokonano ich oceny oraz przedstawiono wyniki prowadzonych badań. Przeprowadzone na tej podstawie prace badawcze pozwoliły na konkluzję, że procesy urbanizacji w ostatnich latach wywołują odwrotne skutki i są zagrożeniem dla harmonijnego rozwoju miasta. Przeprowadzono analizę krytyczną koncentrycznych modeli miasta, która wykazała negatywny wpływ na warunki życia ich mieszkańców.

Wiedza o modelach, które kształtowały rozwój Poznania pozwoliła na próbę przeprowadzenia pogłębionej analizy planowania i realizacji północnych terenów Poznania. Zbadano charakter związku oraz skutki, jakie wywołały zmiany ogólnego modelu miasta w kontekście rozwoju pasma północnego. Ważnym rysem tych badań było odwołanie się do teorii urbanistycznych, które pozwoliły dostrzec w omówionych projektach, takie cechy i rozwiązania przestrzenne, w których na nowo powiązano człowieka z naturą, przywracając właściwą skalę miasta.

Omówiono i poddano ocenie poszczególne opracowania planistyczne powstałe na obszarze pasma północnego, jak i podjęte w związku z tym decyzje, a także dokonano przeglądu realizowanych inwestycji.

W oparciu o uzyskane wyniki badań dokonano analizy o charakterze syntetycznym, która doprowadziła do konkretnych wniosków i konkluzji oraz odpowiedzi stawianych w pracy tezom. Powyższe skłania do refleksji nad formułowaniem i koordynowaniem obecnej polityki przestrzennej, która szukając rozwiązań dzisiejszych problemów rozwoju Poznania nie powinna zapomnieć o jego historii.

Słowa kluczowe: struktura funkcjonalno-przestrzenna, optymalny model miasta, intencjonalność planowania przestrzennego

MARTA SZEJNFELD